

ویژگی های جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت

از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی)

محمدحسین زارعی^۱

۲۹

دوره ۱۲، شماره ۱، پیاپی ۲۹
بهار ۱۴۰۲

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۱/۰۹/۲۵
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۰۳/۰۶
صص: ۱۱۷-۸۵

شاپا چاپی: ۵۵۹۹-۲۲۲۲

رتبه علمی

ب

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
JOURNALS.MSRT.IR

DOR:

چکیده

گام اساسی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی، پیشرفت علمی است. از همین رو هدف از پژوهش حاضر شناسایی ویژگی های جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) می باشد. جامعه آماری پژوهش را بیانات مقام معظم رهبری از سال ۱۳۹۰-۱۴۰۱ تشکیل داده است که از میان آنها بیانات ایشان در دیدار با جامعه علمی کشور نیز مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش به منظور دستیابی به یافته های دقیق از رویکرد کیفی با روش داده بنیاد استفاده گردید؛ که به این منظور از نرم افزار مکس کیودا ۲۰۲۰ برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. پس از تمام خوانی داده ها در محیط نرم افزار و کدگذاری در سه مرحله و ادغام و حذف کدهای تکراری در نهایت، ۲۰۴ کد باز و ۵ کد محوری شناسایی شد که همگی در زیر مجموعه ی کد گزینشی ویژگی های جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) قرار گرفتند. بر همین اساس ۵۸ کد در زمینه ی ویژگی های فردی، ۴۷ کد در زمینه ی ویژگی های تخصصی، ۲۳ کد در زمینه ی ویژگی های دینی و مذهبی، ۳۲ کد در زمینه ی ویژگی های اعتقادی، ۲۱ کد در زمینه ی ویژگی های فرهنگی و ۲۲ کد در زمینه ی ویژگی های اجتماعی شناسایی شدند.

کلیدواژه ها: جامعه ی علمی کشور، پیشرفت، امام خامنه ای (مدظله العالی)، رویکرد کیفی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تحقق اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی نیازمند تلاش همه جانبه در ابعاد فرهنگی، علمی، اجتماعی و اقتصادی است. بی شک تعلیم و تربیت مهم‌ترین زیرساخت‌های تعالی همه جانبه‌ی کشور و ابزار جدی برای ارتقاء سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه‌های مختلف است (سند تحول بنیادین). رسیدن هر سازمانی به تعالی، کمال و موفقیت بدون در نظر گرفتن عامل نیروی انسانی، صلاحیت عمومی، تخصصی و تربیتی‌های دینی در ساحت فردی و سازمانی میسر نیست (سلمانی و همکاران، ۱۴۰۰، ۳۳۸). صحبت از تربیت دینی در قرن بیست و یکم، مستلزم این است که تربیت دینی در جلوه‌ای آشکار شود که توانایی مقاومت در برابر چالش‌های این قرن را داشته باشد (رحمانی و میرشاه جعفری، ۱۳۹۵، ۶). بی تردید شرایط حاکم بر جامعه‌ی امروزی، انتظارات از سیستم آموزش و پرورش و جامعه علمی کشور را در جهت ترویج عقاید اسلامی - ایرانی بیشتر کرده است. همین امر موجب خواهد شد که برای ایجاد یکپارچگی و هماهنگی با نسل جدید و ویژگی‌های قرن جدید جامعه علمی خلاقانه بیندیشد و رفتار کند تا بتواند خصلت‌های اسلامی برای دستیابی به تعالی را در جامعه و فرهنگ جامعه نهادینه سازد. پایبندی به اصول انقلاب و حفظ و صیانت از اصالت شعارهای انقلاب در تعلیم و تربیت زمینه ساز رویارویی با چالش‌ها و مهم‌ترین مؤلفه‌های امنیت ساز در جمهوری اسلامی می‌باشد. علاوه بر این، نیروی انسانی با زیر بنای عقیدتی و مکتبی، یکی از عوامل قدرت و امنیت در نظام اسلامی است که می‌تواند با جهاد علمی و ایجاد انقلاب علمی به قدرت و امنیت در شأن نظام اسلامی دست یابد (خلف‌زاده و افتخاری، ۱۴۰۰، ۱۲۰). تقویت شأن حاکمیتی نظام جمهوری اسلامی نیازمند تحولات موثر در نظام تعلیم و تربیت در جهت پیشرفت و توسعه در امور تربیتی و ایفای نقش فعال در مواجهه با چالش‌های موجود است. برای رسیدن به رشد و تعالی همه جانبه و پایداری به اصول و مبانی نظام معیار اسلامی، برخورداری از توانمندی‌های تربیتی در تراز جمهوری اسلامی ایران که ناظر به همه جنبه‌های هویتی و تمام مؤلفه‌های جامعه‌های اسلامی باشد، ضروری بوده و کسب آنها باید در اولویت امور جامعه‌ی علمی کشور قرار گیرد، چرا که اندیشه‌ها، آرمانها و راهبردهای اسلامی و انقلابی دقیقاً مشابه ادعای وجود یک نیروی قدرتمند است که می‌تواند بسیاری از بحران‌ها را معالجه کرده و رسیدن به درجات رفیع پیشرفت و توسعه و

تعالی را محقق سازد. در نظریه اسلامی پیشرفت نیز تعلیم و تربیت انسان در خلاقیت و نوآوری، فضائل اخلاقی و تعالی معنوی محور و رهبر تمام نظام های زندگی بشری است. بر اساس این نظریه برای دست یابی به پیشرفت همسو با الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت توسعه ی ظرفیت های انسانی در چارچوب نظریه اسلامی پیشرفت، بهبود تمام نظام های زندگی را در پی خواهد داشت. از همین رو نظام تعلیم و تربیت اسلامی در خدمت نظام اقتصادی و سیاسی و فرهنگی و اجتماعی است که همراه با پیشرفت انسان و در معنای واقعی بهتر شدن او در معنویت و تعالی معنوی که با مفهوم حیات طیبه برابر است، پیشرفت تحقق خواهد یافت.

احیای تمدن عظیم اسلامی، حضور سازنده، فعال و پیشرو در میان ملت ها و کسب آمادگی برای برقراری عدالت و معنویت در جهان در گرو انسان های عالم، متقی، آزاده و اخلاقی است، تعلیم و تربیتی که تحقق بخش حیات طیبه، جامعه عدل جهانی و تمدن اسلامی ایرانی باشد. در پرتو چنین سرمایه انسانی متعالی است که جامعه بشری آمادگی تحقق حکومت جهانی انسان کامل را یافته و در سایه چنین حکومتی ظرفیت و استعداد های بشر به شکوفایی و کمال خواهد رسید (سند تحول بنیادین). مهم ترین ظرفیت امید بخش کشور، نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیر بنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی است (بیانیه گام دوم انقلاب). در جای دیگر از این بیانیه ی رمزگشا از موانع، امام خامنه ای (مدظله العالی) می فرمایند: « اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سر فصل اساسی توصیه هایی می کنم. این سر فصل ها عبارتند از: علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی، اما پیش از همه چیز، نخستین توصیه من امید و نگاه خوشبینانه به آینده است. بدون این کلید اساسی همه قفل ها، هیچ گامی نمی توان برداشت. آنچه می گویم یک امید صادق و متکی به واقعیت های عینی است. در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید. ترس و ناامیدی را از خود و دیگران برانید. این نخستین و ریشه ای ترین جهاد است». ایشان در دیدار با اساتید در تیر ماه ۱۳۹۴ می فرمایند: « امروز کشور ما به جوان هایی نیاز دارد که بتوانند بازوان پر قدرتی باشند برای پیشرفت کشور، سرشار از انگیزه ی ایمانی، بصیرت دینی، همت بلند، جرئت اقدام، اعتماد به نفس، اعتقاد به اینکه « ما می - توانیم»، امید به آینده، افق های آینده را روشن و درخشان دیدن، روح استغناء - نه به معنای اعراض از فراگیری از بیگانگان، که این را ما هرگز توصیه نکرده ایم و نمی کنیم؛ حاضریم شاگردی کنیم پیش

دیگران که از ما بیشتر بلدند- روحیه استغناء از تاثیرگذاری، تحمیل و سوء استفاده‌ی از انتقال دانش که امروز در دنیای دانشمند که دنیای قدرت استکباری است این معنا رایج است - این روحیه استغناء باید در جوان وجود داشته باشد- روحیه فهم درست از موقعیت کشور که ما در کجا هستیم و کجا می‌خواهیم برسیم و چگونه می‌توانیم این راه را طی کنیم. قاطع بودن در برابر دست اندازی، تجاوز و خدشه دار کردن استقلال ملی، ما به جوان هایی با یک چنین روحیه هایی نیاز داریم. فراهم بودن زیر ساخت ها برای تربیت نیروی انقلابی با چنین ویژگی هایی از ملزومات است. امام خمینی (ره) فرمودند: من به همه مسئولین و دست اندرکاران سفارش می‌کنم که به هر شکل ممکن وسایل ارتقای اخلاقی و اعتقادی و علمی و هنری جوانان را فراهم سازید و آنان را تا مرز رسیدن به بهترین ارزش ها و نوآوری ها همراهی کنید و روح استقلال و خودکفایی را در آنان زنده نگه دارید (صحیفه ی امام (ره) جلد ۲۱، ۹۶). به یقین سرمایه گذاری برای نسل جوان، در آینده به ثمر خواهد رسید و تاثیر گذاری آن مورد توجه قرار خواهد گرفت. به رغم سودمندی الگوی پیشرفت اسلامی و تلاش دست اندرکاران برای فراهم ساختن ملزومات ارتقاء و پیشرفت نسل جوان، در واقع درمقام عمل به ندرت اتفاق می افتد تا مسیر دستیابی به آرمانهای انقلاب به سهولت طی شود. برای رسیدن به پیشرفت باید جهادی کار کرد، روحیه جهادی داشت و به این که «ما می‌توانیم» اعتقاد داشت. بی وقفه و بدون تعلل به مسیر ادامه دارد و از ادامه آن خسته نشد چرا که ناامیدی و خستگی در راه پیشرفت همان چیزی است که دشمنان این انقلاب بیش از ۴۰ سال است که به دنبال آن هستند اما با عنایت الهی و سایه پر مهر مقام معظم رهبری آنها هستند که ناامید شده و با هر اقدامی که ناشی ناتوانی در برابر جمهوری اسلامی ایران است، دشمنی خود را آشکار می‌سازند و همواره با شکستی سخت تر از شکست های قبل مواجهه می‌شوند.

امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در مهر ۱۳۹۷ در جمع نخبگان به این مهم اشاره کردند که نقش دستگاه حکومتی و نظام مدیریتی کشور این است که خدمات بدهد، موانع را برطرف بکند، نگذارد که نخبه از نقش آفرینی عقب بماند، اگر نخبه ما از نقش آفرینی عقب ماند، کشور عقب خواهد ماند. نخبه باید تحرک داشته باشد، باید پیشرفت کند. دشمنان انقلاب اسلامی برای عقب نگه داشتن ایران و دیرتر توسعه یافتن، تمام تلاش خود را می‌کنند. اما باید با تدوین سیاست های صحیح و ایجاد فرصت در جهت پیشرفت از تمام توان برای اعتلا و توسعه‌ی جوانان

استفاده نمود. همچنین حضرت آیت الله خامنه‌ای در جای دیگر این دیدار فرمودند که ما احتیاج داریم به این که از لحاظ علمی پیشرفت کنیم، این نیاز قطعی ماست. تاکید شخص رهبری انقلاب اسلامی بر پیشرفت جامعه نخبه و علمی کشور نشان از توجه ویژه نظام اسلامی به علم، دانش و آگاهی دارد و دستیابی به تعالی و پیشرفت را جز با تکیه بر علم و دانش میسر نمی‌دانند، چراکه فقط پیشرفت در علم است که پیشرفت در سایر عرصه‌های نظام و انقلاب را به همراه خواهد داشت. رهبر معظم انقلاب در دیدار با دانشجویان و دانش‌آموزان در آبان ۱۳۹۷ عنوان کردند که پیشرفت را هم مایه سعادت ملت، هم مایه افتخار ملت، هم مایه امنیت کشور می‌دانیم و برای پیشرفت کشور تلاش می‌کنیم و جوان‌های ما و عزیزان ما بایستی در این زمینه‌ها خودشان را مسئول بدانند و احساس تکلیف بکنند و احساس وظیفه بکنند. ایشان در ادامه فرمودند: نیاز اصلی کشور عبارت است از، همت بلند شما (دانشجویان و دانش‌آموزان)، شما جوان‌ها باید همت کنید، همت بلند داشته باشید، تلاش کنید، کار کنید، ترس را کنار بگذارید، تنبلی را کنار بگذارید، ابتکار را سرلوحه‌ی کار خودتان قرار بدهید، نوآوری را وظیفه‌ی بزرگ خودتان بدانید، البته با غیرت ملی، تعصب ملی. اینها چیزهایی است که برای کشور ما، برای جوان‌های ما لازم است در همه‌ی زمینه‌ها یک مجموعه پرنشاط، مجموعه فعال و متحرک. البته این را هم ایشان متذکر شدند که این توصیه ما به مسئولان هم هست. مسئولان این حرف‌ها را جدی بگیرند. جوان‌ها را جدی بگیرند، از نسل جوان امروز که با انگیزه است به معنای واقعی کلمه استقبال کنند. نسل جدید این ادعا را دارد که از سوی نسل قبل از خود مورد بی‌توجهی، قرار گرفته و به حاشیه رانده شده است. این نیز موجب سرخوردگی و نارضایتی آنها شده و دلسردی و ناامیدی را نیز پرورش داده و کارآمدی و توسعه و پیشرفت را از آنها خواهد گرفت. از همین رو باید خواسته‌های آنها را شنید، به آنها احترام گذاشت و مقتضیات زمانی و مکانی را برای تعالی و توسعه همراه با توجه به تحولات نسلی به صورت صحیح و منطقی فراهم ساخت، چرا که نسل جوان منتقد و خلاق و مبتکر هستند و توسعه و پیشرفت در آینده‌ی کشور را تضمین می‌کنند. مقام معظم رهبری همواره تاکید دارند که هر کجا کار را به جوانان و نخبگان واگذار کردیم همان جا پیشرفت را مشاهده کردیم، پس باید به جوانان اعتماد داشت و آنها را در بطن کار قرار داد و به آنها میدان داده شود چرا که آنها پیشران حرکت انقلابند. آنها را باید

به گونه‌ای تربیت کرد که با استفاده از تجربیات گذشتگان مسیر پیشرفت را طی کنند، اندیشه‌ی خبرگان و با تجربه‌ها نیاز به حرکت جوانانه دارد تا ثمر بخش واقع شود. پیشرفت در کشور باید به گونه‌ای باشد که نسل آینده بتواند از زمینه‌هایی که امروز جامعه‌ی علمی کشور فراهم می‌کند استفاده کرده تا بهترین کارها را برای کشور انجام دهند و ملت ایران را به عزت و عظمت نهایی برسانند. پژوهش حاضر بر آن است که صفات و ویژگی‌هایی را که جامعه‌ی علمی کشور از نظر امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نیازمند آنند تا بتوانند مسیر پیشرفت کشور را به درستی هدایت نموده و از انقلاب اسلامی صیانت کرده و در عرصه‌های جهانی جایگاهی در خور نظام اسلامی را کسب نماید، شناسایی کند. نویسنده امید دارد که نتایج این پژوهش بتواند موجب اعتلا و ترقی مطلوب جامعه علمی کشور و تمام کسانی که در راه علم و دانش تلاش می‌کنند شده تا به فضل الهی با پیشرفت در این مسیر این حرکت اسلامی و انقلابی را پیش برده و پیروز مقابل ظلم و استکبار جهانی باشیم.

پیشینه پژوهش

از آنجا که قرآن کریم بهترین پیشینه برای آیندگان است به تعدادی از آیات شریفه‌ی قرآن در زمینه‌ی پیشرفت می‌پردازیم. خداوند متعال در آیه شریفه‌ی مجادله آیه ۱۱ متذکر میشود که خدا از میان شما کسانی را که ایمان آورده و کسانی را که صاحب علم و دانش‌اند به درجاتی رفعت و بزرگی می‌دهد و خداوند به آنچه انجام می‌دهید به خوبی آگاه است. این آیه در آن دسته آیاتی است که انسان را به طور مستقیم به پیشرفت، از طریق ایمان آوردن به حقانیت خداوند و آموختن و علم اندوزی دعوت می‌کند. همچنین قرآن کریم در آیه ۱۰ سوره‌ی مبارکه فاطر شرط رسیدن به عزت و پیشرفت را در دنیا و آخرت، عمل صالح، کار و تلاش می‌داند. این آیه عزت واقعی را فقط نزد خدا می‌داند و آنرا در سایه ایمان و عمل صالح عنوان می‌کند. خداوند در این آیه راه مومنانی که عزت را از طریق ایمان و عمل صالح می‌جویند، راه رشد و تکامل می‌داند و با نیرنگ و گناه هیچ کس را به عزت نمی‌رساند. علاوه براین، در آیه ۳۵ سوره محمد (فلا تهنوا و تدعوا الیالسلام و انتم الاعلون و الله معکم و لن یترکم اعمالکم: پس شما ای اهل ایمان در کار دین سستی روا مدارید و از ترس جنگ، کافران را دعوت به صلح مکنید، که

شما غالب و بلند مقام تر خواهید بود و خدا با شماست و از ثواب اعمال شما هیچ نمی کاهد.) این آیه شرط پیشرفت و غلبه بر کفار و دشمنان را ایمان، اهل کار بودن و سستی و تنبلی نکردن بیان می دارد؛ و در سوره ی مبارکه آل عمران آیه ۱۳۹ شرط پیشرفت و پیروزی را تقویت ایمان و آینده نگری می داند. این آیه زمانی نازل شد که مسلمانان در جنگ احد روحیه خود را از دست داده بودند و بر قوای اسلام شکست وارد شده بود.

طارمی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود تحت عنوان «جایگاه بیانیه گام دوم در آینده نگری جمهوری اسلامی» دریافتند که بیانیه گام دوم، جایگاهی راهبردی و تعیین کننده در آینده نگری جمهوری اسلامی ایران دارد. در واقع با تاکیدات مقام معظم رهبری در تمام ارکان نظام این رویکرد در حال تبدیل شدن به محور اصلی امور در شئون مختلف است. بر این اساس بیانیه گام دوم، جایگاه ویژه ای در این آینده نگری خواهد داشت. چرا که تبیین جامع و مانع هایی در این خصوص ارائه نموده است. با آسیب شناسی راه طی شده، به دنبال ترسیم آینده است. جامع نگری مقام معظم رهبری، با در نظر گرفتن تمام ظرفیت های موجود بالقوه و بالفعل جامعه، راهگشای تحقق آینده خواهد بود. در واقع این بیانیه همانند یک سناریو، با ترسیم هدفی مشخص به نقش داده به اعضای مختلف و اثر گذار جامعه اعم از جوانان، عالمان، سیاستمداران، اقتصاددانان، فعالان عرصه های اقتصادی و فرهنگی و ... پرداخته و تنها راه تحقق هدف را نقش آفرینی صحیح بر مدار توصیه های هفتگانه قرار داده اند.

سرور و همکاران (۱۴۰۰) به واکاوی تحلیلی معنای امید در بیانات آیت الله خامنه ای؛ با تاکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که امید در اندیشه آیت الله خامنه ای کلید همه قفل ها و مایه پیشرفت و حرکت رو به جلو است و امید تعبیر به اعتماد و اطمینان و نیز حرکت و پیشرفت شده است.

نادری روشناوند و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود توسعه توانمندی های شناختی و فراشناختی، توسعه توانمندی ها و شایستگی های تدریس، توسعه توانمندی ها و شایستگی های پژوهشی، توسعه شایستگی های ارتباطی، توسعه توانمندی ها و شایستگی های رهبری و توسعه توانمندی ها و شایستگی های مدیریتی و راهبردی؛ را به عنوان مولفه های اصلی توسعه سرمایه های انسانی اعضای هیئت علمی دانشگاه ها شناسایی کردند.

غفاری و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی با هدف شناسایی و سطح بندی راهبرد های موثر در تحقق رونق تولید ملی مبتنی بر بیانات مقام معظم رهبری ۱۳ راهبرد را شناسایی کردند که عبارتند از : مبارزه با قاچاق کالا، باز مهندسی ساختارها، نوآوری و ابتکار در تولید، کنترل واردات، راهبری سرمایه ها، تحول در عرصه ی صنعت و کشاورزی، بهبود فضای کسب و کار، تعامل اثر بخش صنعت و دانشگاه، توجه به سرمایه انسانی کارآمد، توانمند سازی کارآفرینان، اشتغال دیجیتالی، حمایت از SMEs، حل موانع تولید. نتایج آزمون های آماری نشان داد که توجه به سرمایه انسانی کارآمد در ریشه ای ترین لایه جای دارد و بعد از آن باز مهندسی ساختارها و مبارزه با قاچاق کالا در لایه های بعدی قرار می گیرند.

دارایی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به طراحی الگوی شایستگی های استادان و مربیان سازمانی با تاکید بر بیانات حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری پرداختند. آنها پس از تجزیه و تحلیل داده ها در نهایت، ۸۷ کد باز و ۸ کد محوری را شناسایی کردند که شامل دانش، توانایی، مهارت، نگرش، بینش، ویژگیهای شخصیتی، ویژگیهای اخلاقی و اعتبار بودند.

بودن (۲۰۱۵) در پژوهش خود که به مؤلفه های اخلاقی در سازمان ها پرداخته است، معتقد است که توجه به خدا و توکل به او در همه ی کارها موجب تقویت روحیه ی مقاومت و تحمل سختی ها شده و علاقه به کار را افزایش داده و این افزایش اهداف را محقق ساخته و همین امر موجب پذیرش ارزشها و هنجارها گشته و کیفیت اخلاق حرفه‌ای و رشد و پیشرفت در امور را به همراه خواهد داشت.

اسمیت و ولورتون^۲ (۲۰۱۰) شایستگی رهبران آموزشی را در پنج بعد طبقه بندی کردند: شایستگی های تحلیلی (رهبری، کارافزینی، خلاقیت، تفکر راهبردی و اقدام)، شایستگی ارتباطات (ارتباط شفاهی و نوشتاری و دیدگاه چندگانه در تصمیم گیری)، شایستگی رفتاری (نمایش رفتار با نشاط، غیر خود خواهانه همراه با تمرکز قوی بر افراد حقیقی در سازمان)، شایستگی رهبری امور دانشجو (توجه به نیازهای دانشجویان، روند ها و قوانین) و شایستگی روابط خارجی (ارتباط با گروه های مختلف، کار کردن اثر بخش با رسانه و شناخت پیشرفت).

1 . Bowden
2 . Smith & Wolverton

وانگ یی و شیونگ^۱ (۲۰۰۶) اعتقاد دارد که شایستگی های اعضای هیئت علمی دانشگاه ها، شامل تفکر منطقی، تعامل موثر، نتیجه گرایی، روابط میان فردی، به روز رسانی دانش، مسئولیت پذیری، خلاقیت و نوآوری است.

فنستر ماخر^۲ (۲۰۰۱) معتقد است که اگر معلم بخواهد در زمینه ترویج فضیلت های اخلاقی و عقلانی موفق باشد، باید در بالاترین سطح از نظر منش باشد. او نیز در زمینه ی تدریس کلاسی و رابطه بین رفتار معلم و آموخته های دانش آموزان نقدهای زیادی از جمله عدم توجه به سطوح بالای مهارت های عقلانی مانند تفکر انتقادی و خلاقیت، عدم توجه به فضیلت های اخلاقی مانند درستکاری و انصاف داشته است.

همانطور که از پیشینه ها می توان استنباط کرد همواره برای رسیدن به پیشرفت باید به فضیلت های اخلاقی دست یافت و به اخلاق اسلامی متخلق شد. در تمام جوامع موفقیت در گرو شایستگی ها و فضیلت های اخلاقی است. اگر به ارزش های جامعه ای که در آن برای سیر مسیر پیشرفت در تلاش هستیم احترام گذاشته شود و هنجارها رعایت گردد بی شک رشد و پیشرفت را در پی خواهد داشت. این همان مساله ای است که پژوهش حاضر به دنبال آن است و در صدد است که شایستگی هایی را که رشد تعالی را در جامعه ی اسلامی - ایرانی به ارمغان می آورد، در بیانات شخص اول جمهوری اسلامی مقام معظم رهبری^(مدظله العالی) به عنوان یکی از برترین اندیشمندان این حوزه شناسایی کند.

سوال پژوهش

ویژگی های (فردی، تخصصی، دینی و مذهبی، اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی) جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای^(مدظله العالی) شامل چه مواردی است؟

چارچوب مفهومی و نظری پژوهش

مسئله ی پیشرفت همواره یکی از موضوعات مورد تاکید مقام معظم رهبر ی^(مدظله العالی) بوده است. اینکه چه الگویی برای دستیابی به پیشرفت مد نظر قرار گیرد رابطه ی مستقیمی با هنجار

1 . Wang & Xiong
2 . Fenstermacher

ها، معیارها و اعتقادات جامعه‌ی ای دارد که در آن برای پیشرفت، تلاش صورت می‌گیرد. با توجه به مساله و هدف پژوهش حاضر که در پی شناسایی ویژگی‌های جامعه‌ی علمی کشور برای دستیابی به پیشرفت است، سه مفهوم اصلی پیشرفت، پیشرفت اسلامی و الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی نیز مورد توجه قرار گرفته است و کل فرایند تحقیق را که با تاکید بر بیانات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است، هدایت می‌کند.

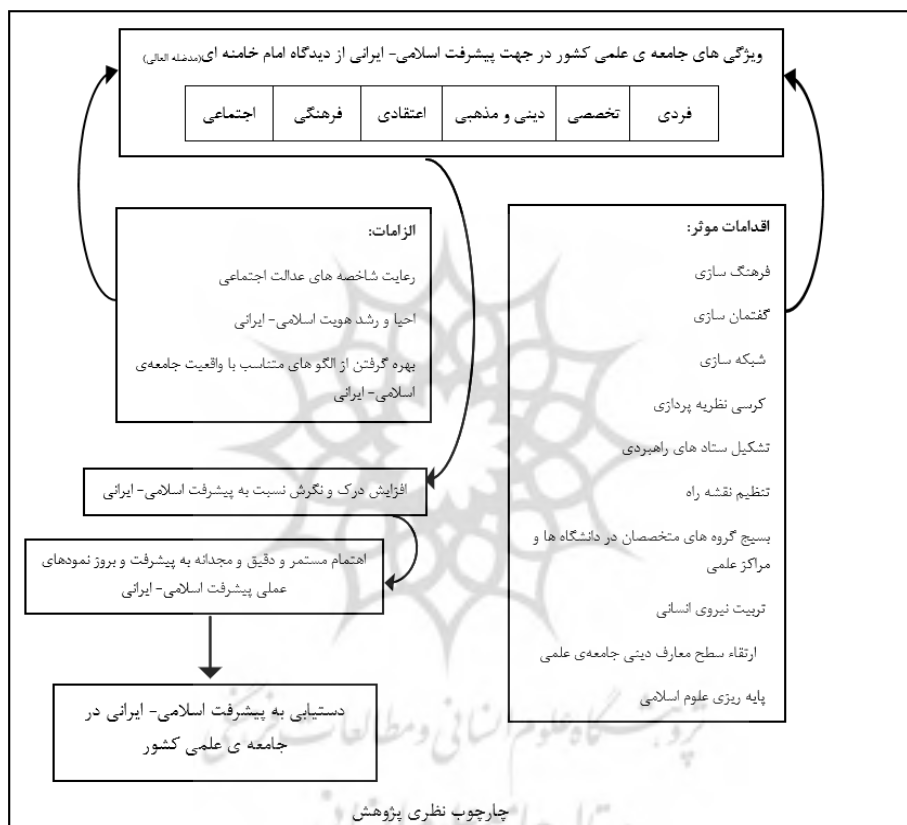
پیشرفت: پیشرفت عبارت است از ترقی، تعالی و حرکت به جلو یا حرکت به جهت معینی. در نظر برخی فیلسوفان پیشرفت صور و اشکل مختلفی دارد اما در ذات و جوهر خود یک چیز است و آن عبارت است از انتقال تدریجی در یک نظام متصل و پیوسته از پایین به بالا یا از نقص به کمال. بر اساس تعاریف ارائه شده مقصود از پیشرفت سازوکارهای متعدد برای بهورزی و ارتقاء و حرکت روبه جلو جوامع و در اصل یک گزینه‌ی ذاتی برای دستیابی به برابری و تعادل است و ترقی و سعادت انسان را در پی خواهد داشت. توجه و تأمل در تعاریف ارائه شده نشان می‌دهد که در تعاریف از واژه‌ی توسعه‌ی استفاده نشده است، چرا که واژه‌ی پیشرفت مفهومی هنجاری - دستوری است که باید میان این واژه و اصطلاح‌های توصیفی دیگر مانند تغییر و توسعه، تمایز قائل شد؛ زیرا مفهوم پیشرفت، مدت هاست در سایه مفهوم توسعه قرار داشته که در کشور‌های صنعتی و در حال توسعه، تکریم شده است، در حالی که مفهوم پیشرفت برای روشن کردن نقش فعال، بالقوه و خلاق ارزش‌های اجتماعی - فرهنگی در مفاهیم رشد و توسعه، مطرح می‌شود (رشکیانی، ۱۳۹۳). امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نیز همواره کلمه‌ی پیشرفت را جایگزین توسعه کرده‌اند و تاکید می‌کنند که کلمه‌ی پیشرفت را ما با دقت انتخاب کردیم؛ تعمداً نخواستیم توسعه را بکار ببریم. علت این است که کلمه توسعه یک بار ارزشی و معنایی دارد؛ التزامی با خودش همراه دارد که احیاناً ما با آن التزامات همراه نیستیم، موافق نیستیم. ما نمی‌خواهیم یک اصطلاح جا افتاده متعارف جهانی را که معنای خاصی از آن می‌فهمند، بیاوریم داخل مجموعه‌ی کار خودمان بکنیم. ایشان معتقدند که الگوهای رایج توسعه، از لحاظ مبنایی، غلط و بر پایه اومانیزم و اصول غیر الهی هستند و از لحاظ آثار و نتایج نتوانسته‌اند وعده‌هایی را که داده بودند، محقق کنند (بیانات رهبر انقلاب (مدظله‌العالی) در نخستین نشست اندیشه‌های راهبردی، آذر ۱۳۸۹).

پیشرفت اسلامی: در این تعریف از پیشرفت نیاز های مادی و معنوی انسان در رسیدن به توسعه با هم در نظر گرفته شده است؛ توسعه ای که افزون بر افزایش تولیدات اقتصادی، انباشت سرمایه، ملاحظات زیست محیطی و منابع طبیعی بین نسلی، تغییر ساختار اجتماعی، سیاسی و نهادی، قرین بودن آن را با مقوله کرامت انسانی، مورد توجه و تاکید قرار می دهد (رشکیانی، ۱۳۹۳). پیشرفت اسلامی، فرایند حرکت به سمت جامعه ی مطلوب و شایسته اسلامی است (سنچولی، ۱۳۹۲)؛ که فرایندی جهت دار است و هدف نهایی آن، رساندن انسان به کمال نهایی شایسته اش که در جهان بینی اسلامی، کمال نهایی انسان، قرب الی الله به عنوان هستی بخش همه موجودات و سرچشمه تمام کمالات است و تأمین رفاه مادی انسان در حد معقول، در مقایسه با هدف نهایی، به عنوان هدفی متوسط و به منزله ابزاری برای رسیدن به هدف نهایی است. آیت الله جوادی املی پیشرفت را فرایندی می داند که متضمن رشد مداوم در ابزار و روابط مادی و معنوی و بنیان های اقتصادی- اجتماعی می باشد و انسان در این جریان می تواند به کمال برسد. بر همین اساس پیشرفت در اسلام بسیار فراتر از جنبه های مادی انسان است و نگاه دو بعدی اسلام به انسان موجب تولید مفهوم پیشرفت اسلامی شده و اهمیت پیشرفت اسلامی را دو چندان کرده است.

الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی: الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی یک الگوی پایه است که چارچوب آن در تحلیل و انتشار و اشاعه ی ایده های پیشرفت اسلامی - ایرانی بسیار پویا بوده و سیر کلی تحولات مطلوب ایران در عرصه فکر، علم معنویت، زندگی به سوی تمدن نوین اسلامی - ایرانی در نیم قرن آینده است. این الگو که بر اساس جهان بینی و اصول اسلامی و ارزش های انقلاب اسلامی و با توجه به مقتضیات اجتماعی، اقلیمی و میراث فرهنگی ایران بر طبق روش های علمی و با استفاده از دستاورد های بشری و مطالعه آینده پژوهانه تحولات جهانی طراحی شده و شامل مبانی، آرمان ها، رسالت، افق و تدابیر است؛ پس از هفت سال تلاش نظام مند هزاران تن از صاحب نظران و استادان حوزه و دانشگاه و نخبگان جوان در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی به نتیجه رسید. رهبر انقلاب معتقدند که این سند هم مبانی و آرمان های پیشرفت را تدوین کرده و هم افق مطلوب کشور را در پنج دهه ی آینده ترسیم و تدابیر موثر برای نیل به آن را طراحی کرده است که با تحقق آن که کار عظیم و دشوار اما ممکن

و شیرین است، کشور راه پیشرفت را خواهد پیمود و طلیعه‌ی مبارک تمدن نوین اسلامی - ایرانی، در زیست بوم ایران رخ خواهد نمود (سندالگوی پیشرفت اسلامی ایرانی).

چارچوب نظری پژوهش:

پیشرفت اسلامی- ایرانی پیشرفتی مبتنی بر معرفت‌شناختی و در چارچوب حقوق و اخلاق و خصیصه‌های اسلامی است. بر این اساس برای رسیدن به اهداف و آرمان‌های الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت مجموعه‌ای نظام‌مند از ویژگی‌ها، فعالیت‌ها، راهبردها، الزامات و قوانین در وضعیت مطلوب قرار داشته باشند و فعالیت‌ها و اقدامات حرکت به سمت وضع مطلوب را سرعت بخشد. به منظور ارائه برنامه‌ای مدون و مناسب برای پیشرفت اسلامی- ایرانی ابتدا لازم

است ویژگی های مناسب بر مبنای فرهنگ جامعه ی اسلامی- ایرانی شناسایی شود تا بتوان این قشر را برای پذیرش نقش های خود در این جامعه آماده ساخت. تبیین ویژگی ها به مسئولین و سیاستگذاران کمک می کند تا وضع مطلوب را بشناسند و برای پر کردن خلاء بین وضع موجود و مطلوب اقدام نمایند. چارچوب نظری پژوهش حاضر مجموعه ای از ویژگی های اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی، مذهبی و دینی و فردی و تخصصی را در بر می گیرد. این پژوهش یکی از بهترین و کامل ترین مجموعه ی خصیصه ها و ویژگی هایی را که جامعه ی علمی کشور باید کسب کنند تا به پیشرفت اسلامی- ایرانی دست یابند گرد آوری شده است. چارچوب پایه این پژوهش سند ملی الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت است که معرف سیر تحولات و پیشرفت مطلوب در عرصه فکر و علم و معنویت و زندگی در پنجاه سال آینده می باشد. تحقیقات زیادی در زمینه پیشرفت تاکنون صورت پذیرفته است که البته اغلب آنها به پیشرفت در تحصیل، یادگیری، تدریس و آموزش تمرکز داشته و تحقیقاتی که به پیشرفت اسلامی- ایرانی پرداخته است، صرفاً ویژگی ها را شناسایی کرده و به تبیین ویژگی ها پرداخته نشده است. به تعبیر کریک (۲۰۰۸) ویژگی هایی که منجر به پیشرفت می شوند ترکیبی پیچیده از تمایلات فردی، دانش و تخصص، مهارت های اجتماعی و فرهنگی و درک ارزش ها است و با داشتن این ویژگی ها و مهارت ها انجام کارهای سخت نیز سهل و آسان خواهد شد و نقشی تاثیر گذار بر تمام ویژگی های کلیدی پیشرفت در اقتصاد و علم خواهد داشت. البته در بیانیه گام دوم علاوه بر ویژگی های مورد نیاز پیشرفت اسلامی- ایرانی الزاماتی نیز بیان شده است که علاوه بر این الزامات، نیازمند اقداماتی هستیم که این ویژگی ها و خصیصه ها برای دست یابی به پیشرفت اسلامی- ایرانی نهادینه گردد. این اقدامات از جمله فعالیت هایی است که رهبر معظم انقلاب اسلامی در سخنرانی های خویش به آنها اشاره کرده اند که بخش اعظم این فعالیت ها و اقدامات بر عهده رسانه ها و گفتمان سازی و کرسی های نظریه پردازی در دانشگاه ها و مدارس و مراکز علمی و آموزشی در مناسبت های مختلف است. در راستای موارد مذکور، اکسیر موفقیت در دستیابی به پیشرفت اسلامی- ایرانی، آگاهی از ویژگی ها و الزامات آن و باور به وجود یک الگوی پیشرفت نتیجه بخش و آینده ساز و پایداری به مؤلفه ها و آرمان های این الگو است.

روش شناسی

هدف از پژوهش حاضر شناسایی مولفه‌ها و ویژگی‌های پیشرفت در جامعه علمی کشور از دیدگاه مقام معظم رهبری^(مدظله العالی) می‌باشد. این پژوهش از حیث هدف کاربردی، با رویکرد کیفی و از نوع نظریه داده بنیاد است. جامعه آماری این پژوهش کلیه بیانات ایشان در جمع «مدیران دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش، اساتید دانشگاه‌ها، معلمان، نخبگان، دانشجویان و دانش‌آموزان» نیز می‌باشد. با توجه به این که جهش و پیشرفت در علم و فناوری در دهه‌ی اخیر در کشور عزیزمان ایران در جهان خیره کننده بوده و تلاش جهادی جامعه‌ی علمی کشور غیر قابل توصیف می‌باشد؛ نمونه‌ی پژوهش را فرمایشات امام خامنه‌ای^(مدظله العالی) در دهه‌ی اخیر طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۴۰۱ در جمع جامعه‌ی علمی کشور مورد بررسی و تمام خوانی قرار گرفت. جهت جمع‌آوری داده‌ها از آرشیو بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی استفاده گردید و متن فرمایشات ایشان با استفاده از نرم افزار MAXQDA 2020 به روش داده بنیاد تجزیه و تحلیل شد. در ابتدا پس از بارگیری بیانات به پیاده‌سازی و مدیریت داده‌ها در محیط نرم افزار پرداخته شد و پس از مطالعه تمام متن‌ها، تمام ویژگی‌هایی را که از نظر ایشان جامعه علمی باید دارا باشد تا بتوان به پیشرفت در علم و اعتلای نظام انقلاب اسلامی دست یافت، به صورت کدهای باز استخراج گردید در ابتدا ۳۱۵ کد شناسایی شد که پس از ادغام و دسته‌بندی کدهای تکراری و همپوشان و طبق نظر متخصصان موضوعی و تایید ۴ نفر از اساتید حوزه و دانشگاه، به ۲۰۴ کد دست یافتیم، سپس تمام کدها در شش دسته کد محوری (فردی) (۵۸ کد)؛ تخصصی (۴۷ کد)؛ دینی و مذهبی (۲۳ کد)؛ اعتقادی (۳۲ کد)؛ فرهنگی (۲۱ کد) و اجتماعی (۲۲ کد) دسته‌بندی گردید. در نهایت تمام کدها ذیل یک کد گزینشی ویژگی‌های جامعه علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه‌ای^(مدظله العالی) قرار گرفت که نتایج آن در جداول جداگانه و مدل استخراج شده از نرم افزار در ادامه آورده خواهد شد. علاوه بر این جدولی با مضمون متن سخنان مقام معظم رهبری در زمینه‌ی پیشرفت علمی ارائه شده است.

یافته‌ها

در این بخش از پژوهش به یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها در نرم افزار مکس کیودا و همچنین استخراج متن‌هایی که رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌هایشان در دیدار با جامعه علمی کشور داشتند در زمینه پیشرفت علمی و اهمیت دادن به آن برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی مهم می‌دانند ارائه شده است که در ادامه به آنها پرداخته خواهد شد. شکل (۱) مدل مستخرج از نرم افزار مکس کیودا ۲۰۲۰ را نمایش می‌دهد.

کدگذاری خصیصه‌های جامعه علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

شکل (۱) نقشه پیوند بین یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها

جدول (۱) شامل متن بیانات مقام معظم رهبری در زمینه پیشرفت علمی و اهمیت آن برای رشد و پیشرفت کشور در جهت دستیابی به جامعه نوین اسلامی آورده شده است.

جدول (۱): گزیده‌ای از متن بیانات مقام معظم رهبری در زمینه پیشرفت اسلامی ایرانی

ردیف	تاریخ	متن بیانات
۱	شهریور ۱۳۹۰ - بیانات در دیدار با جمعی از اساتید دانشگاه	یکی از ارکان و ستون‌های اصلی ایستادگی کنونی ملت ایران عبارت است از پیشرفت‌های علمی کشور؛ که به دنبال این پیشرفت‌های علمی، پیشرفت‌های عملی و اجرایی هم در موارد بسیاری بوده. ایستادگی ملت ایران، در دنیا یک حادثه با شکوه است. ما توی قضیه

		قرار داریم. آن کسانی که از بیرون نگاه می‌کنند، عظمت این ایستادگی را بیشتر احساس می‌کنند.
۲	شهریور ۱۳۹۰- بیانات در دیدار با جمعی از اساتید دانشگاه	همه ظرفیت دانشگاهی باید در گیر بحث پیشرفت علم بشود. دانشگاه‌های گوناگون، اساتید در همه‌جا، دانشجو‌ها- بخصوص دانشجو‌های نخبه و خوشفکر که در بیشان نابغه هم پیدا می‌شود- همه باید درگیر پیشرفت علم باشند.
۳	شهریور ۱۳۹۰- بیانات در دیدار با جمعی از اساتید دانشگاه	منظومه‌ی علمی کشور باید یک منظومه‌ی کامل باشد؛ معلوم بشود ما چه نیاز داریم، به چه اندازه نیاز داریم، تناسب بین بخش‌های مختلف علمی چگونه است، پیشرفت ما حالت کاریکاتوری پیدا نکند؛ یک نقشه منسجم، پیشرفت منسجم و صحیح باشد.
۴	آبان ۱۳۹۲- بیانات در دیدار با دانش‌آموزان و دانشجویان	ما برای مسائل اقتصادی کشور همه تلاشمان بایستی متمرکز باشد بر روی مسائل داخلی، آن پیشرفتی، آن گشایشی ارزش دارد که متکی باشد به قدرت درونی یک ملت.
۵	مهر ۱۳۹۲- بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هفتمین همایش ملی نخبگان جوان	سیاست «پیشرفت علمی با شتاب بالا» یک سیاست بنیادی برای نظام است؛ مجموعه مغز متفکر دستگاه کشور به این نتیجه رسیده است که گذر از دشواریها، عبور از خطرگاه‌ها و لغزشگاه‌ها در ایران اسلامی، اگر به دو سه رکن و مقدمه نیاز داشته باشد، یکی، پیشرفت علمی است؛ این یک سیاست بنیادی است، پیشرفت واقعی کشور هم جز با پیشرفت علم امکان پذیر نیست.
۶	مهر ۱۳۹۲- بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هفتمین همایش ملی نخبگان جوان	بعضی از کشورها ممکن است تولیدات زیرزمینی خودشان را، نفت خودشان را، بشکه‌های نفت را منتقل کنند به صاحبان ثروت و علم در دنیا، محصولات آنها را بخرند، یک ظاهر پیشرفتی هم ممکن است به وجود بیاید اما این پیشرفت نیست؛ پیشرفت آن وقتی است که «درون‌زا» باشد، آن وقتی است که متکی به استعداد درونی یک ملت باشد.
۷	مرداد ۱۳۹۲- بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها	ما هنوز از خط مقدم علم عقبیم، هنوز در بسیاری از دانش‌های مورد نیاز زندگی دچار عقب ماندگی‌های مزمن هستیم؛ با همه‌ی این پیشرفتی که در بخشی از دانش‌ها داشته‌ایم. پس چون دچار عقب ماندگی مزمن هستیم؛ باید کارکنیم. وانگهی کاروان علم در دنیا متوقف که نمی‌شود؛ دارند با سرعت حرکت می‌کنند. ما نه فقط باید جایگاه فعلی مان را حفظ کنیم، بلکه باید جلو برویم؛ اینها همه

<p>اش تلاش لازم دارد، مجاهدت لازم دارد. لذا اولین حرف ما به دانشگاه های کشور و دانشمندان کشور و نخبگان کشور این است که نگذارید این حرکت از دور بیفتد، نگذارید حرکت علمی کشور متوقف شود؛ هیچ مانعی نتواند دانشگاه کشور را از رشد به سمت پیشرفت علمی باز بدارد.</p>		
<p>ما اگر دنبال پیشرفت هستیم و پیشرفت علمی را شرط لازم پیشرفت عمومی کشور می دانیم، توجه داشته باشیم که مراد ما از پیشرفت برای سنجش پیشرفت هم باید شاخص معین بشود؛ اینکه بگویند این قدر درصد از این سند عمل شد و مانند اینها، این نمیشود؛ شاخص کمی به وجود بیاید، مشخص بشود که چقدر پیشرفت شده در این سند. پیشرفت با الگوی غربی نیست. دستور کار قطعی نظام جمهوری اسلامی، دنبال کردن الگوی پیشرفت ایرانی- اسلامی است.</p>	<p>مرداد ۱۳۹۲- بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها</p>	<p>۸</p>
<p>امروز مسئله ی تحریمها یکی از مسائلی است که در ذهن ها مطرح است، با پیشرفت علم بی اثر می شود.</p>	<p>تیر ۱۳۹۳- بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها</p>	<p>۹</p>
<p>مسئله ی پیشرفت علمی و ارتباط علم و با فناوری در کشور را جدی بگیرند؛ یعنی نسبت به این مسئله واقعاً هیچ کوتاهی صورت نگیرد. این مسئله، مسئله ی اساسی ما است؛ یکی از اصلی ترین، اساسی ترین و فوری ترین مسائل ما است.</p>	<p>تیر ۱۳۹۳- بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها</p>	<p>۱۰</p>
<p>پیشرفت علمی کار همه است؛ یعنی مسئولیتی است بر عهده ی همه ی دستگاه های کشور.</p>	<p>مهر ۱۳۹۳- بیانات در دیدار شرکت کنندگان در هشتمین همایش ملی نخبگان جوان</p>	<p>۱۱</p>
<p>پیشرفت علمی کشور را قدرتمند می کند.</p>	<p>مهر ۱۳۹۶- بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی</p>	<p>۱۲</p>
<p>خوشبختانه از لحاظ سیاسی، وابستگی بکلی در کشور ما ریشه کن شده اما در بخشهای دیگر خیلی بایستی برایش تلاش کرد و یکی از عناصر اصلی راه نجات هم همین پیشرفت علمی است که به وسیله ی شما ها دارد انجام می گیرد. بنابراین در مسیر پیشرفت علمی و فناوری هیچ مانعی نباید به وجود بیاید. دستگاه های دولتی، دستگاه</p>	<p>مهر ۱۳۹۶- بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی</p>	<p>۱۳</p>

	های عمومی، فعالان بخش های مختلف فرهنگی و امنال اینها، هیچ مانعی نباید در راه پیشرفت علمی به وجود بیاورند.	
۱۴	مهر ۱۳۹۶- بیانات در دیدار نخبگان جوان علمی کشور اثر بگذارد.	نخبگانی جوان علمی
۱۵	اخیراً من شنیدم که بعضی ها دائم می نویسند، می گویندو پیشرفت علمی را که مورد تایید دستگاه های بین المللی است، انکار می کنند؛ بنده صددرصد این حرف را رد می کنم؛ صددرصد رد می کنم؛ نخیر، پیشرفت های علمی کشور پیشرفت های واقعی است و آنطور که بعضی ادعا می کنند، پیشرفت های حبابی نیست؛ ما در نانوپیشرفت کرده ایم، درسلول های بنیادی پیشرفت کرده ایم، در هسته‌ای پیشرفت کرده ایم، در زیست فناوری پیشرفت کرده ایم، در بخش های مختلفی از پزشکی پیشرفت کرده ایم، در بسیاری بخش های گوناگون پیشرفت کرده ایم؛ این پیشرفت ها واقعی است و وجود دارد.	خرداد ۱۳۹۷- بیانات در دیدار جمعی از استادان، نخبگان و پژوهشگران دانشگاه ها
۱۶	خودتان را در همه ی احوال موظف بدانید که در قبال پیشرفت کشور، خودتان را سهمیم و مسئول بدانید.	آبان ۱۳۹۷- بیانات در دیدار با دانش آموزان و دانشجویان
۱۷	ما احتیاج داریم به اینکه از لحاظ علمی پیشرفت کنیم؛ این نیاز قطعی ماست. اگر از لحاظ علمی پیشرفت نکنیم، تهدید دشمنان تمدنی ما و دشمنان فرهنگی و سیاسی ما، تهدید دائمی خواهد بود؛ آن وقتی این تهدید متوقف می شود یا خطرش کم می شودکه ما از لحاظ علمی پیشرفت کنیم. بنده بارها روی این مسئله تکیه کرده ام. الان قریب ۲۰ سال است روی این تکیه می کنم و بارها هم این حدیث شریف را خوانده ام که « العلم سلطان»؛ علم، قدرت است. از این نظر هم نگاه به نخبگان اهمیت پیدا می کند. نخبگان می توانند علم کشور را پیشرفت بدهند و کشور را به مواضع اقتدار و عزتی برسانند که آسیب پذیری هایش کاهش پیدا کند.	مهر ۱۳۹۷- بیانات در دیدار نخبگان و استعداد های برتر علمی
۱۸	در حقیقت معلمین، افسران سپاه پیشرفت کشورند؛ چون آموزش و پرورش وسیله ی پیشرفت کشور است.	شهریور ۱۳۹۹- بیانات در دیدار روسا و مدیران آموزش و پرورش

۱۹	آبان ۱۴۰۰- بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و استعداد های برتر علمی کشور	یقیناً یکی از پایه های مهم هر تمدنی علم است - علم نافع- و ما که تکرار می کنیم «تمدن نوین اسلامی» قطعاً یکی از پایه هایش پیشرفت علمی است؛ ما خودمان را آماده کنیم برای آن.
۲۰	اردیبهشت ۱۴۰۱- بیانات در دیدار معلمان	برای سنجش پیشرفت هم باید شاخص معین بشود، اینکه بگویند این قدر درصد از این سند عمل شد و مانند اینها، این نمی شود؛ شاخص کمی به وجود بیاید؛ مشخص بشود که چقدر پیشرفت شده در این سند.

جدول (۲) یافته های پژوهش در زمینه ویژگی های فردی جامعه علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) باید چه ویژگی های فردی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول (۲): ویژگی های فردی جامعه علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
۱	ویژگی های فردی جامعه علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی)	مبتکر و خلاق بودن
۲		اهل اقدام و عمل
۳		همت بلند
۴		نگاه بلند همتانه به مسائل گوناگون
۵		همت تلاش و مجاهدت
۶		عزم و نیت قاطع برای اقدام در کشور
۷		روحیه سخت کوشی
۸		اهل به کار گرفتن اندیشه و تقویت قوه ی عاقله
۹		دارای استعداد جوشان
۱۰		عمق و ژرف نگر
۱۱		داشتن روحیه بلند پروازی و در نظر داشتن افق های بلند و دور دست
۱۲		روحیه امید و عزم و برنامه ریزی
۱۳		خستگی ناپذیر بودن و ناامید نشدن
۱۴		انتقاد پذیر بودن
۱۵		کسب مقام به عنوان شروع کار و رسیدن به اول راه تلقی شود

داشتن روحیه فداکاری	۱۶
روحیه مبارزه	۱۷
روحیه سوال کردن	۱۸
شجاعت در گفتار و انگیزه در بیان	۱۹
داشتن روحیه نشاط و مطالبه‌گری	۲۰
خودارزیابی	۲۱
توجه به عدالت	۲۲
جلوگیری از غفلت و خواب رفتگی	۲۳
پیشرونده و فعال	۲۴
حرکت با استقامت به سمت هدف	۲۵
قدم برداشتن در راه پیشرفت با جرات و قدرت	۲۶
خودباور	۲۷
واقع بینی	۲۸
پیشگام	۲۹
خطر پذیری	۳۰
با صراحت	۳۱
روحیه انتخاب کردن	۳۲
پر انگیزه بودن	۳۳
همت و شجاعت	۳۴
شجاع و نترس از دشمن و تهدید او	۳۵
رها نکردن کار	۳۶
صبر کردن و شکیبایی داشتن	۳۷
پارسا	۳۸
توانا	۳۹
خردورز	۴۰
شریف و دانا	۴۱

اخلاق نیک انسانی	۴۲
خوشبین و امیدوار به آینده	۴۳
راستگو	۴۴
با وفا	۴۵
مسئولیت پذیر و متعهد	۴۶
دارای اعتماد به نفس	۴۷
با حیا	۴۸
نیازشناس	۴۹
زمان شناس	۵۰
دوری کردن از تنبلی	۵۱
عطوف و مهربان بودن	۵۲
رفتار مودبانه	۵۳
سرسختی در برابر شیوه های متداول غرب در پیشبرد کارهای خود	۵۴
با ایمان و با شرف	۵۵
حق پذیر و حق طلب بودن	۵۶
عاقل بودن	۵۷
قاطع بودن در برابر دست اندازی، تجاوز و خدشه دار کردن استقلال ملی	۵۸

جدول (۳) یافته های پژوهش در زمینه ویژگی های تخصصی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه ی علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) باید چه ویژگی های تخصصی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول (۳): ویژگی های تخصصی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
۱	ویژگی های تخصصی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی)	توجه به اطراف و واقعیت ها و افق های دور دست
۲		افق های آینده را روشن و درخشان دیدن
۳		نگاه به آینده به شکل کلان
۴		توجه به علوم پایه به عنوان ریشه و پشتوانه علوم کاربردی
۵		توجه به علوم انسانی به عنوان روح دانش و بحث در زمینه مسائل آن

نگاه نکردن به علم و دانش به عنوان ابزاری اقتصادی	۶
کاربردی کردن نتایج پژوهشها، ایده ها و نظرات	۷
استفاده از دستاورد ها و دانش غرب و بومی سازی آن	۸
برخورد علاج جویانه و طبیبانه با مشکلات	۹
بیان دیدگاه و نظرات به صورت قاطع، صریح و با صدای بلند	۱۰
جهت دهی صحیح به علم و عالم	۱۱
استفاده از علم در جهت درست، نافع و کمال انسان	۱۲
افزایش ارتباط صنعت و دانشگاه و جدی گرفتن آن	۱۳
پیوند دادن علم و صنعت و کشاورزی	۱۴
افزایش کیفیت در کار علمی نه کمیت	۱۵
رفع موانع پیشرفت و توسعه ی ظرفیتهای	۱۶
فراهم کردن زیرساخت ها برای پیشرفت، ساخت دانش و نوآوری علمی	۱۷
سرمایه گذاری در تولید علم و نوآوری	۱۸
شناسایی و رفع نواقص، ناهماهنگی ها و مشکلات	۱۹
مرجع علمی شدن مراکز علمی ما برای دنیا	۲۰
بهره گرفتن از برجستگی های علمی، فکری و ذهنی در خدمت تعالی انسان	۲۱
استفاده از علم در جهت جلوگیری از تبعیض	۲۲
اهتمام به پژوهش در همه ی سطوح	۲۳
پرداختن به اندیشه ورزی	۲۴
توجه به اهداف دور و بلند مدت	۲۵
طراحی مدل برای اقتصاد مقاومتی	۲۶
مسئله محوری	۲۷
کارکردن به موقع و به هنگام	۲۸
افزایش بصیرت و آگاهی	۲۹
به روز کردن علم و دانش	۳۰
توجه به علم نافع	۳۱
تربیت نیروی با ایمان	۳۲
یاد دادن اخلاق و رفتار	۳۳
یاد دادن تفکر	۳۴

یاد دادن دانش	۳۵
تأثیر عمیق و ماندگار بر روی دانش آموز	۳۶
جهش در راه پیشرفت	۳۷
دخالت دادن دانشگاه ها در حل مسائل علمی	۳۸
توجه به دانشجویان به عنوان زمامداران فکر و علم و مدیریت آینده	۳۹
اجرای نقشه جامع کشور	۴۰
نیازمند بودن به فکر و فلسفه	۴۱
لزوم ارائه ی طرح های اجرایی برای ایده های عالی	۴۲
تحرك ذهنی و علمی	۴۳
مدیریت جهادی	۴۴
دستیابی به اهداف بالا با آگاهی، هوشیاری و بیدار بودن	۴۵
دنبال کردن الگوی پیشرفت ایرانی- اسلامی	۴۶
اصرار بر نوآوری علمی	۴۷

جدول (۴) یافته های پژوهش در زمینه ویژگی های دینی و مذهبی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه ی علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) باید چه ویژگی های دینی و مذهبی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول(۴): ویژگی های دینی و مذهبی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
۱	ویژگی های دینی و مذهبی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی)	قرار دادن شریعت و فکر اسلامی در محور فعالیت ها
۲		توجه به دین و اصول دین برای پیشرفت و ظلم نکردن
۳		دستیابی به جامعه مومن و متعبد
۴		امر به معروف و نهی از منکر
۵		اطاعت از خدا
۶		دستیابی به کمال معنوی و الهی
۷		توجه به مفهوم عدالت، آزادی و تکریم انسان با معنای اسلامی نه غربی
۸		هدف قرار دادن تشکیل یک جامعه ی اسلامی
۹		با خدا ارتباط داشتن
۱۰		تکیه بر خدا و پایدار در راه پیشرفت

تقویت مبانی معرفتی	۱۱
تقویت ایمان	۱۲
پاکدامن و پرهیزگار	۱۳
متین	۱۴
متخلق به اخلاق اسلامی	۱۵
با اخلاص کار کردن	۱۶
مومن و انقلابی	۱۷
خواندن قرآن	۱۸
فکر نو، نگاه نو و فهم نو از معارف اسلامی	۱۹
حفظ علم به همراه ایمان	۲۰
سرشار از انگیزه ایمانی	۲۱
بصیرت دینی	۲۲
اعتقاد به مبانی دینی	۲۳

جدول (۵) یافته‌های پژوهش در زمینه ویژگی‌های اعتقادی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه‌ی علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) باید چه ویژگی‌های اعتقادی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول (۵): ویژگی‌های اعتقادی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
۱	ویژگی‌های اعتقادی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)	حفظ و تقویت روحیه انقلابی
۲		دلبستگی معنوی به ملت و کشور
۳		علاقه مندی به سرنوشت کشور
۴		عشق به کشور، ملت، هویت خود و سرنوشت ملت
۵		تلاش و همت مخلصانه و خالصانه
۶		مطالبه‌ی جدی آرمان‌ها و ارزش‌ها
۷		اعتماد به نفس ملی
۸		داشتن عزم ملی
۹		خوشبینی و امید به آینده
۱۰		مبارزه با التقاط و انحراف

آرمان خواهی و مطالبه گری	۱۱
عزم راسخ	۱۲
شکوفای کردن استعدادهایی که خداوند داده	۱۳
عاشق نظام	۱۴
عاشق مردم	۱۵
مصالح کشور را مصالح خود دانستن	۱۶
ترجیح دادن مسائل کشور به مسائل شخصی	۱۷
دفاع از کشور	۱۸
درد دیگران را درد خود دانستن	۱۹
آماده ورود به میدان های دشوار	۲۰
اعتقاد به قدرت و توانایی کشور برای آینده سازی	۲۱
اعتقاد به موفقیت های کشور	۲۲
معتقد و مباهی به هویت ملی	۲۳
اعتقاد به مبانی انقلاب	۲۴
اعتقاد به اصالتهای میهنی	۲۵
دارای غیرت ملی	۲۶
اعتقاد به این که ما می توانیم	۲۷
مسلمان مجاهد فی سبیل الله بودن	۲۸
انقلابی بودن	۲۹
داشتن احساس هویت	۳۰
ایستادگی و مقابله با دشمن	۳۱
نگاه مجاهدت آمیز به کار و تلاش علمی	۳۲

جدول (۶) یافته های پژوهش در زمینه ویژگی های فرهنگی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه ی علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی) باید چه ویژگی های فرهنگی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول (۶): ویژگی‌های فرهنگی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
۱	ویژگی‌های فرهنگی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خمینه‌ای (مدظله العالی)	گسترش تفکر اسلامی و بیداری اسلامی
۲		پرورش روحیه آزاد اندیشی، بیان و عمل
۳		نهادینه کردن فکر در جامعه
۴		فضا سازی و ایجاد فرصت برای بیان ایده ها و نظرات
۵		شناخت دشمن و روش های دشمنی او
۶		رقابت گفتمانی
۷		ایجاد فضای گفتمانی به منظور تفکر، جهت گیری و عمل در آن فضا
۸		تلاش کردن برای رسیدن به نظرات برتر
۹		شناخت و دیدن جبهه بندی ها
۱۰		نگاه نقادانه به مسائل کشور
۱۱		استقبال از ناقد و نقاد
۱۲		نگاه آرمان گرایانه
۱۳		پرداختن به کارهای فرهنگی و فکری برنامه مند، هدفمند و عمیق
۱۴		افزایش آگاهی های علمی، دینی و سیاسی
۱۵		استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی
۱۶		تبدیل نگاه از مونتاز کاری به نوآوری
۱۷		ازبین رفتن وابستگی به غرب
۱۸		روند سازی، رویه سازی و جریان سازی در زمینه علم و پیشرفت
۱۹		الگو سازی برای جوان ها
۲۰		تکریم خلاقیت
۲۱		نظم و قانون گرایی

جدول (۷) یافته‌های پژوهش در زمینه ویژگی‌های اجتماعی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت در پاسخ به این سوال که جامعه‌ی علمی کشور برای پیشرفت از دیدگاه امام خمینه‌ای (مدظله العالی) باید چه ویژگی‌های اجتماعی را دارا باشند؟ ارائه داده است.

جدول (۷): ویژگی‌های اجتماعی جامعه‌ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه مقام معظم رهبری

ردیف	مضمون	مؤلفه
------	-------	-------

روحیه فهم درست از موقعیت کشور	۱
شناخت محیط	۲
عزت ملی	۳
احساس مسئولیت ملی و انسانی	۴
احساس مسئولیت دینی، اجتماعی و بین المللی	۵
تلاش برای استقرار عدالت و نفی تبعیض و فاصله های طبقاتی	۶
برخورداری از عدالت در تعلیم و تربیت	۷
استفاده از علم در جهت ایجاد اعتدال و پیشرفت اجتماعی	۸
دستیابی به جامعه پیشرفته و مرفه	۹
دستیابی به جامعه مستقل و آزاد	۱۰
دستیابی به جامعه متحد، قوی و مستحکم	۱۱
از بین بردن موانع توسط دستگاه های حکومتی	۱۲
در خدمت قرار دادن امکان، استعداد و ظرفیت خود برای کشور	۱۳
حفظ اتحاد و وحدت کلمه	۱۴
تعاون و همکاری اجتماعی	۱۵
همکاری همه اهل فکر	۱۶
رشد اخلاق معاشرتی	۱۷
تعامل حقیقی با دانشگاه و نخبگان و شنیدن نظرات آنها	۱۸
تعامل دو جانبه میان نخبگان و نظام مدیریت کشور	۱۹
توجه به نیاز های جامعه و بازار کار	۲۰
ایجاد یک الگوی مستقل ایرانی برخاسته از معنویات و نیاز های کشور	۲۱
مماس شدن با مسائل کشور	۲۲

ویرگی های اجتماعی جامعه ی علمی کشور در جهت پیشرفت از دیدگاه امام خامنه ای (مدظله العالی)

نتیجه گیری

توجه به بیانات راهبردی مقام معظم رهبری برای ترویج معنویت در اخلاق و رفتار به ویژه در نسل جوان امروز که آینده سازان این مرز و بوم هستند و پیشرفت در تمام ساختار جامعه به دست آنها رقم خواهد خورد اهمیت به سزایی دارد. نقش وسوسه انگیز دشمنان در گمراهی جوانان و جلوگیری از پیشرفت آنها باید با امید بخشی به آنها و پر رنگ تر کردن بیانات امام خامنه ای (مدظله العالی) با استفاده از

تمام امکانات موجود، خشتی شود. زمینه باید فراهم گردد تا سخنان ایشان در جامعه فراگیر شده و بتوان راه را از بیراهه تشخیص داد، همچنین جوانان کشور و جامعه‌ی علمی بتوانند دشمن شناس بوده و روش‌های دشمنی دشمن را بشناسند، علاوه بر این، راه را برای پیشرفت خود و دیگران باز کنند. اگر اتحاد و همبستگی میان تمام ارکان جامعه وجود نداشته باشد مسیر پیشرفت شیب تندی نخواهد داشت. اهمیت پیشرفت علمی در بیانات مقام معظم رهبری و همین‌طور آرمان‌های انقلاب اسلام به وفور منعکس یافته است. از نظر ایشان دو دهه‌ی اخیر و اختصاصاً دهه‌ی بعد از انقلاب پیشرفت در علم بسیار زیاد بوده، اما باز هم کم است باید پیشرفت در علم بیشتر از این باشد. ایشان معتقدند که کشور ما نزدیک به سیصد سال به ویژه در دوره‌های قاجار و پهلوی از پیشرفت علم عقب مانده ایم، پس هر چه پیشرفت کنیم هنوز کم است. امام خامنه‌ای (مدظله العالی) همواره تأکید دارند، باید در علم به گونه‌ای پیشرفت داشته باشیم که دیگران برای دستیابی به علم ما مجبور باشند زبان فارسی را یاد بگیرند. ایشان معتقدند که فاصله‌ی میان باید‌ها و واقعیت‌ها، همواره وجدان‌های آرمانخواه را عذاب داده و می‌دهد، اما این، فاصله‌ای طی شدنی است و در چهل سال گذشته در مواردی بارها طی شده است و بی‌شک در آینده، با حضور نسل جوان مومن و دانا و پرانگیزه، با قدرت بیشتر طی خواهد شد.

ایشان در بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به جوانان کشور بیان می‌دارند که دهه‌های آینده، دهه‌های شماسست و شما باید کارآزموده و پرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هر چه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنافده) است، نزدیک کنید. همچنین عنوان کردند که نزدیک به دو دهه‌ی اخیر که رستاخیز علمی کشور آغاز شده است و با سرعتی که برای ناظران جهانی غافلگیرکننده بود، با توجه به همه‌ی اهمیتش فقط یک آغاز بوده است، چرا که هنوز از قله‌ی دانش جهان بسیار عقیم، باید به قله‌ها دست یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم. برای شکستن مرزهای دانش نیازمند فرایندی هستیم تا بتوانند موجب تعالی هویت جامعه‌ی علمی گشته و بر کسب ویژگی‌های اسلامی که سعادت هر انسانی را تضمین می‌کند تأکید ورزد و ترقی و پیشرفت را که تمام ساحت‌های انقلاب اسلامی را در برگیرد به همراه داشته باشد. از همین رو پژوهش حاضر با نتایجی که ارائه داده است تمام ویژگی‌ها و ارزش‌هایی را که جامعه‌ی علمی کشور باید داشته باشد تا بتواند به تعالی برسد و موجب اعتلای جامعه اسلامی گردد را از بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

- رهبر معظم انقلاب اسلامی شناسایی کرده است. در این نتایج محقق به مجموعه ای ترکیبی از صفات و توانمندی های فردی، تخصصی، دینی و مذهبی، اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی که همگی بر اساس نظام معیار اسلامی است و با عملکرد مستمر به آن ها می توان هم به معرفت دست یافت، هم موجبات تکوین و گسترش نظام معیار دینی را فراهم ساخت و هم به پیشرفت در همه ابعاد با محور انقلابی، اسلامی دست یافت. همچنین، یافته های این تحقیق علاوه بر فراهم ساختن موجبات ترقی در نیازهای مادی جهان امروز، موجب قرب الهی گشته و ارزش های مقبول دین الهی را که موجب تحقق اهداف و دستیابی به حقیقت هستی و حیات طیبه خواهد شد و در نقطه ای اوج رسیدن به جامعه جهانی مهدوی محقق خواهد گشت. در ادامه به توصیه هایی بر گرفته از یافته های پژوهش پرداخته خواهد شد:
- ۱- در تعلیم و تربیت به تمام ساحت های فردی، تخصصی، دینی و مذهبی، اعتقادی، اجتماعی و فرهنگی با محوریت دین و مبانی اسلامی و بر گرفته از قرآن کریم و سنت معصومین همواره توجه شود.
  - ۲- زمینه برای کسب شایستگی های پایه و با تاکید بر خصوصیات اسلامی برای جامعه علمی کشور فراهم گردد.
  - ۳- جامعه علمی کشور، هویت دینی خود را به معنای گسترده، جامع و منسجم شناخته و واقع گرا باشد.
  - ۴- جامعه علمی کشور، همواره در تلاش باشد تا تمام فضائل اخلاقی را کسب نموده و به کرامت انسانی خود توجه نماید.
  - ۵- جامعه علمی کشور، همواره نوید بخش امید در جامعه بوده و روحیه شور و نشاط را در جامعه تقویت نمایند.
  - ۶- جامعه علمی کشور، به شأن و منزلت علم نافع به عنوان بازوی قدرتمند پیشرفت و دستیابی به جایگاه و مقام در جهان در پرتو صیانت از شعارهای انقلاب اسلامی توجه وافر داشته باشند.
  - ۷- جامعه علمی کشور، با عشق به کشور و علاقه مندی به سرنوشت کشور با اعتماد به نفس و داشتن عزم راسخ در جهت دستیابی به آرمان های انقلاب ایستادگی کرده و به مقابله با دشمن بپردازد.

- ۸- جامعه‌ی علمی کشور، با قرار دادن شریعت و فکر اسلامی بر محور فعالیت‌ها با تکیه بر خدا و پایدار در راه پیشرفت همراه با تلاش و همت مخلصانه و خالصانه با التقاط و انحراف مبارزه کرده و به موفقیت‌های روز افزون برای ساختن آینده‌ی درخشان‌تر از امروز دست یابند.
- ۹- جامعه‌ی علمی کشور، برای گسترش تفکر اسلامی و بیداری اسلامی، برای شناخت جنبه‌ی بندی‌های دشمن، شناخت دشمن و روش‌های دشمنی دشمن همواره در تلاش بوده تا بتوان به استقلال سیاسی، اقتصادی، فرهنگی دست یافت.
- ۱۰- جامعه‌ی علمی کشور، با سرسختی در برابر شیوه‌های متداول غرب در پیشبرد کارهای خود با جرأت و قدرت تلاش کرده و با شجاعت ادامه دهد و از تهدیدهای دشمن ترسد.
- ۱۱- جامعه‌ی علمی کشور، با ارائه طرح‌های اجرایی برای رفع نیازهای جامعه در تلاش باشند.

فهرست منابع

قرآن کریم.

اعلامی، فرناز؛ خراسانی، اباضلت؛ کمالی، حامد؛ شیروودی، آرمینا (۱۳۹۸). تحلیل عملکرد مدیریت منابع انسانی در شناسایی و رفع نیازهای توسعه حرفه‌ای اعضای هیئت علمی (مورد مطالعه: دانشگاه شهید بهشتی)، آموزش و توسعه منابع انسانی، ۲(۶)، ۹۲-۶۶.

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در ارتباط تصویری با مدیران و روسای آموزش و پرورش، ۱۳۹۹/۶/۱۱

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۷/۲/۱۹

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۴/۴/۱۳

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۷/۳/۲۰

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۲/۵/۱۵

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۰/۶/۲

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار شرکت‌کنندگان در هفتمین همایش ملی نخبگان جوان، ۱۳۹۲/۷/۱۷

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار نخبگان جوان علمی، ۱۳۹۶/۷/۲۶

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار نخبگان و استعداد های برتر علمی، ۱۳۹۷/۷/۲۵

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار دانش آموزان و دانشجویان، ۱۳۹۷/۸/۱۲

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در نخستین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۳۸۹/۹/۱۰

بیانیه گام دوم انقلاب.

حیفة ی امام (ره)، جلد ۲۱، تهران، انتشارات نشر آثار امام خمینی (ره).

خلف‌زاده، رشید؛ افتخاری، اصغر (۱۴۰۰). مفهوم شناسی امنیت در بیانیه گام دوم انقلاب، پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۱(۲۳)، ۱۱۹-۱۵۹.

دارایی، علی؛ نصرت پناه، سیاوش؛ رضایت، غلامحسین (۱۳۹۹). طراحی الگوی شایستگی‌های استادان و مربیان سازمانی با تأکید بر بیانات حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۲۸(۴۹)، ۳۸-۵.

رحمان پور، محمد؛ میرشاه جعفری، سید ابراهیم (۱۳۹۵). آسیب‌های تربیت دینی و ارائه راهکارهای مناسب از دیدگاه صاحب‌نظران با رویکرد برنامه‌ریزی درسی، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۲۴(۳۲)، ۳۱-۵۲.

رشکیانی، مهدی (۱۳۹۳). رسانه ملی و الگوی پیشرفت اسلامی-ایرانی، تهران، انتشارات دین و رسانه. سرو، محمدسهیل؛ هزارجریبی، جعفر؛ عالمی، شهاب‌الدین (۱۴۰۰). واکاوی تحلیلی معنای امید در بیانات آیت‌الله خامنه‌ای؛ با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۱۰(۳۹)، ۷۳-۱۰۵.

سلمانی، عباسعلی؛ الوندی، محمد؛ بازگیر، میثم (۱۴۰۰). عوامل موثر بر ارتقاء نقش تربیتی فرماندهان آموزشی یک دانشگاه نظامی، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۲۹(۵۳)، ۳۳۵-۳۵۸. سنچولی، زینب (۱۳۹۲). تبیین ماهیت الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت، مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی-ایرانی، ۳(۳)، ۷۹-۱۰۴.

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

سند ملی الگوی پیشرفت اسلامی-ایرانی.

طارمی، علی‌اکبر؛ زرگر، افشین؛ نوذری، حسینعلی؛ حاجی‌مین، رحمت (۱۴۰۰). جایگاه بیانیه گام دوم در آینده‌نگری جمهوری اسلامی ایران، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۱۰(۳۹)، ۱۳۷-۱۵۷.

غفاری، رحمان؛ احمدیان دیوکتی، محمدمهدی؛ سواسری، علی (۱۳۹۹). رونق تولید ملی، اقتصاد مقاومتی و همبستگی ملی با تکیه بر بیانات مقام معظم رهبری، مطالعات ملی، ۲۱(۸۲)، ۸۱۰۷-۸۹. نادری‌روشنوند، ابوالقاسم؛ خشکاب، شهربانو؛ حمیدی‌زاده، محمدرضا؛ محجوب‌عشرت‌آبادی، حسن (۱۳۹۹). شناسایی مولفه‌های اصلی توسعه سرمایه انسانی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها با رویکرد فرا ترکیب، آموزش عالی ایران، ۴(۱۲)، ۱-۵۱.

Bowden, P.(2015). Ethics across the organizational spectrum, *Research in Ethical Issues in Organizations*; (14): 93-119.

Crick, R.D.(2008). Key Competencies for Education in a European Context: narratives of accountability or care, *European Educational Research Journal*, 3(7). <http://dx/doi.org/10.2304/eerj.2008.7.3.311>

Fenstermacher, G.(2001). On the concept of manner and its visibility in teaching practice. *Curriculum Studies*, 33(6), 639-653.

Smith, Z.A; Wolverton, M.(*2010). Higher Education Leadership Competencies: Quantitatively Refining a Qualitative Model, Journal of Leadership Organizational studies, 17, 1, <https://doi.org/10.1177/1548051809348018>.

Wang Yi,D.L; & Xiong , K.(2006). The Structure Dimensions of the Competency of the College Teachers. Exploration of the Higher education, 4(1), 89-92.

